

Genstartsteam for kultur- og idrætslivet

Væsentlige udfordringer for dansk kultur- og idrætsliv i lyset af covid-19 pandemien

Indhold

Indledning	2
Kulturvaner før og under covid-19 pandemien	4
Stigning i datatrafik	4
Et øjebliksbillede på danskernes forhold til kultur- og idrætsoplevelser	5
Kultur- og idrætslivet udgør en sektor	5
Optimisme trods økonomiske udfordringer	7
En forsvarlig genåbning af sektoren	8
Hvordan ser en genåbning ud i udlandet?	8
De største udfordringer	9
Forsamlingsforbud og restriktioner	9
Behov for løsninger til sikker genåbning	10
Usikkerhed om planerne for genåbning	10
Borgerne skal inviteres tilbage til kultur- og idrætslivet	11
Manglende salg og indtægter – negativ virkning på udbud og arbejdspladser	11
Genåbning med støtte – og med differentieret horisont.....	11
Der er mangel på viden og data	12
Manglende rettighedsmodel for digital omstilling.....	12
Afrunding	13

Indledning

Kultur- og idrætslivet skaber fællesskaber, omsætning og arbejdspladser

Udfordringsbilledet er udarbejdet på baggrund af drøftelser og skriftlige bidrag i genstartsteamet for kultur- og idrætslivet; på baggrund af en række høringer af ca. 80 aktører inden for kultur- og idrætslivet i Kulturministeriets sektorpartnerskaber; samt på baggrund af en række dialogmøder med øvrige kulturelle aktører. Genstartsteamet har desuden orienteret sig mod andre lande¹ for dels at kunne følge konsekvenserne af nedlukningen som følge af covid-19; dels følge udviklingen frem mod en begyndende genåbning af kultur- og idrætslivet.

Udfordringsbilledet har særligt fokus på covid-19 konsekvenserne for det publikumsrettede kultur- og idrætsliv samt selvstændige kunstners arbejdsforhold:

- Publikumsrettede, kulturelle aktiviteter, hvor publikum er i bevægelse (fx museer, kunsthaller, zoologiske anlæg/akvarier, biblioteker, arkiver m.v.)
- Kultur- og idrætsarrangementer og kulturproduktioner, hvor publikum er siddende eller stående (fx koncerter, festivaler, biografforestillinger og større idrætsarrangementer så som ligakampe og større idrætsstævner, motions-events mv.).

Genstartsteamet har taget afsæt i de økonomiske og strukturelle udfordringer, som kultur- og idrætslivets aktører står over for under nedlukningen:

- De økonomiske udfordringer vedrører aktørernes begrænsede likviditet og manglende indtægtgrundlag og dermed muligheder for at "overleve"
- De strukturelle udfordringer vedrører særligt aktørernes begrænsede muligheder for at planlægge aktiviteter under en uforudsigelig pandemi

Genstartsteamet peger på baggrund af udfordringsbilledet på en række anbefalinger og ønsker til regering og myndigheder, som også er rejst i dialogen med aktørerne fra det danske kultur- og idrætsliv. Anbefalingerne fokuserer på løsninger/initiativer, der kan iværksættes på kort sigt, hvortil kommer løsninger/initiativer, der kan iværksættes på langt sigt. Anbefalingerne udgør sammen med udfordringsbilledet den endelige afrapportering til kulturministeren.

Genstartsteamet har prioriteret udviklingen af konkrete tiltag ud fra, at ideerne i videst muligt omfang skal hjælpe hele sektoren på tværs af kultur og idrætsliv, at

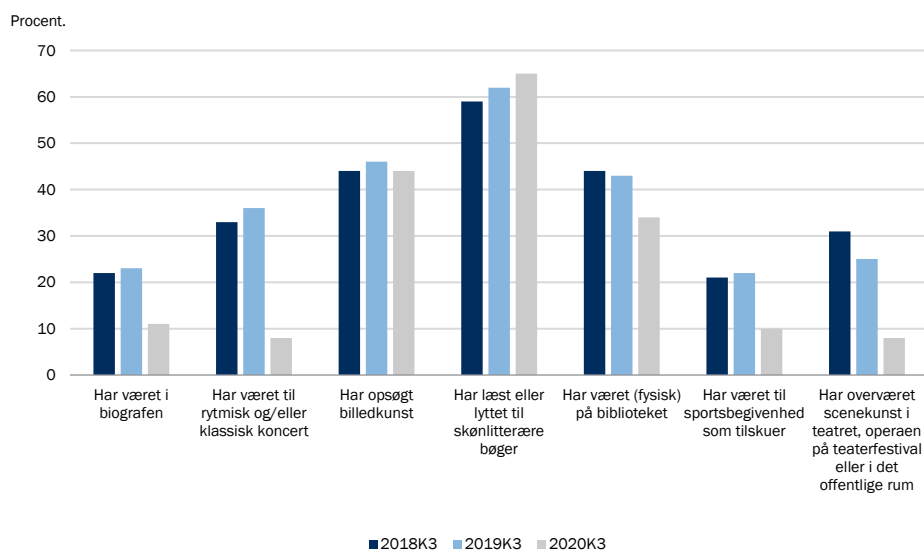
¹ Genstartsteamet har modtaget rapporter fra danske ambassader i Finland, Frankrig, Italien, Nederlandene, Norge, Spanien, Sverige, Storbritannien, Tyskland, Østrig, samt Sydkorea, Kina og USA (fokus på New York City og Washington DC). Desuden er der modtaget særskilte rapporter fra Det Danske Kulturinstitut i Beijing samt Det Danske Generalkonsulat i New York.

det er initiativer, der kan iværksættes hurtigt, og som er fællesskabende for danskerne, at alle aktører i en sammensat sektor på tværs af de udøvende, de skabende og de producerende understøttes, og at forslagene dermed er en hjælp for sektoren i en overgangstid frem mod fuld genåbning. Det har endvidere været vigtigt for teamet at pege på de langvarige og strukturelle konsekvenser, som corona-krisen har for et hårdt ramt kultur- og idrætsliv, og som ikke kan løses inden for genstartsteamets rammer.

Kulturvaner før og under covid-19 pandemien

I 2020 har kultur- og idrætslivets aktiviteter været begrænsede, hvilket afspejler sig i danskernes kulturvaner. Som det fremgår af figur 1, viser der sig for hovedparten af kulturtilbuddene en kraftig nedgang i aktiviteten fra 3. kvartal 2018 til 3. kvartal 2020 (brugen af skønlitterære bøger undtaget). En opgørelse over danske korttransaktioner² i januar 2021 for teatre og spillesteder ligger eksempelvis 79 pct. lavere end samme tidspunkt i 2019. Denne nedgang skal desuden ses i lyset af, at der siden 2010 har kunnet spores en stigende efterspørgsel på aktiviteter inden for kultur- og idrætslivet, f.eks. har museerne fra 2009 til 2019 kunnet fremvise vækst i publikumstallet på 39 pct.³ ligesom musikbranchens omsætning fra 2015-2019 steg med 40 pct.⁴

Figur 1
Andel af befolkningen som har benyttet sig af udvalgte kulturtilbud i 3. kvartal i 2018-2020.
Enhed: Procent

Anm.: Kulturvaneundersøgelsen dækker befolkningen fra 16 år og opefter. Tabellen sammenligner status for samme kvartal i statusårene for at undgå udsving, som alene skyldes almindelig sæsonvariation.
Kilde: Statistikbanken.dk. Tabel KVVHOVED

Stigning i datatrafik

Samtidig med den reducerede aktivitet i forbindelse med anvendelsen af de fysiske traditionelle kulturtilbud, viser data fra Energistyrelsens telestatistik en kraftig stigning i de danske husholdningers datatrafik fra 2019 til 2020. Således er

² Faktiske korttransaktioner i uge 2 2021, set i forhold til samme tidspunkt i 2019, foretaget både i danske og udenlandske butikker med betalingskort og MobilePay for omkring 1 mio. danske Danske Bank-kunder med aktive konti.

³ <https://soendagften.dk/2020/01/et-kulturtaar-med-vaekst/>

⁴ https://www.koda.dk/media/224934/dansk-musikoms%C3%A6tning_2019.pdf

datatrafik fra fastnet bredbånd steget med 25,7 pct. fra 3,3 mio. terabyte fra første halvår 2019 til 4,2 mio. terabyte i første halvår 2020. De gennemsnitlige årlige stigninger fra andet halvår 2017 til andet halvår 2019 var til sammenligning 18,7 pct. Dermed har datatrafikken (up- og download) over fastnet bredbånd haft en relativt stor stigning⁵.

Et øjebliksbillede på danskernes forhold til kultur- og idrætsoplevelser

Godt en tredjedel af danskerne havde i foråret 2020, ifm. med den første nedlukning, forbehold mod at vende tilbage til kulturoplevelser⁶. På spørgsmålet: "Hvornår kunne du forestille dig at besøge en attraktion, et museum el. lign. igen?" svarer 37 pct. af de adspurgte, at restriktioner først skulle være afprøvede, før de kom igen, dvs. der skulle gå mellem et par uger og op til et par måneder, før de ville besøge kulturinstitutioner igen.

Samme undersøgelse viser, at 73 pct. ville føle sig helt trygge eller forholdsvis trygge ved at besøge et udendørs museum eller kulturattraktion, mens kun 16 pct. ville føle sig helt eller delvist utrygge herved. 31 pct. ville føle sig helt trygge eller forholdsvis trygge ved at besøge koncertsale eller spillesteder, mens 55 pct. ville føle sig helt eller delvist utrygge herved. For festivaler og andre udendørs events ligger tallene på henholdsvis 33 pct. (tryg) og 51 pct. (utryg).

Kultur- og idrætslivet udgør en sektor

Nedlukningen har været med til at tydeliggøre, at kultur- og idrætslivet udgør en bred og forskelligartet sektor, som er dybt afhængig af regelmæssige indtægter fra medlemmer, deltagere og kunder. En aktuel undersøgelse af den europæiske kultursektor⁷ (teater, musik, spilindustrien, tv- og film, reklamebranchen, arkitektur, bogbranchen, aviser og magasiner, radio og billedkunst) viser, at omsætningen for den samlede sektor på europæisk plan faldt med 31 pct. i 2020.

Sektoren er sammensat, med mange organiseringsformer og med varierende finansieringsmodeller. Nedlukning og restriktioner rammer økonomisk set hårdest i den del af sektoren, der er helt eller delvist finansieret af egenindtægter.

Figur 2 viser den danske kultur-, og idrætssektors omsætning og beskæftigelse fra oktober 2019 til januar 2021. Det er tydeligt, at corona-nedlukningen i marts 2020 medførte et markant fald i omsætningen. Fra juni til august 2020 ses til gengæld en markant stigning i omsætning, hvilket stemmer overens med sommerperioden, hvor der var færre restriktioner, og hvor "sommerpakken" målrettet bl.a. mange kulturtilbud gav kultur- og idrætslivet et reelt boost. Stigningen i omsætning giver

⁵Kilde: https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/hovedresultater_-_telestatistik_-_foerste_halvaar_2020.pdf

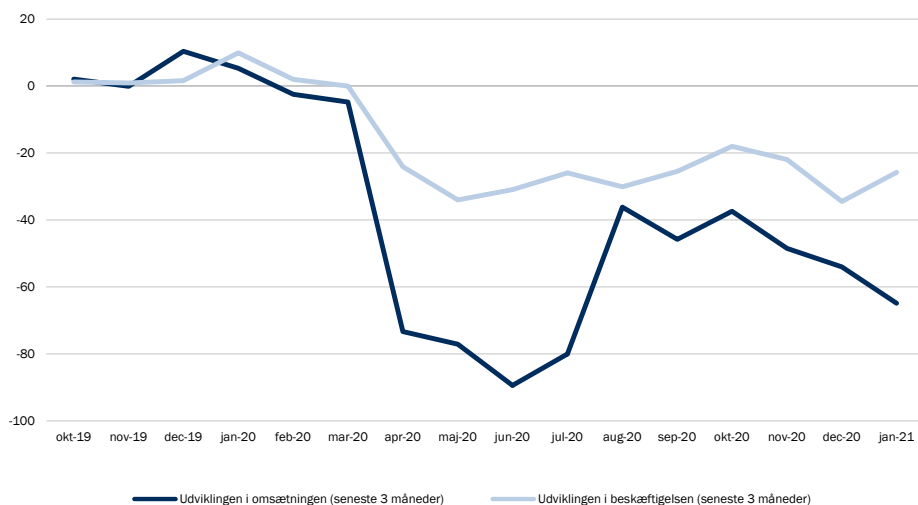
⁶Epinion maj 2020, Webinar med fokus på oplevelsesindustrien

⁷Rebuilding Europe – The cultural and creative economy before and after the COVID-19 crisis, EY Consulting for The European Grouping of Societies of Authors and Composers (GESAC), januar 2021.

et indtryk af, at mange danskere ikke var bange for at bruge kultur- og idrætslivet, da muligheden opstod i sommeren 2020.

Beskæftigelsen faldt ikke helt så markant, hvilket bl.a. kan skyldes den række hjælpeordninger, der er målrettet dansk kultur-, idræts- og foreningsliv, og som har opbakning blandt et bredt flertal af Folketingets partier. Der er således siden marts 2020 etableret både en række generelle hjælpeordninger samt en række målrettede hjælpepakker på Kulturministeriets område. Kulturministeriet har modtaget over 8.500 ansøgninger, og der er foretaget mere end 5.800 udbetalinger alene på Kulturministeriets område med et samlet beløb på ca. 3,3 mia. kr.⁸ Dertil kommer de generelle kompensationsordninger i regi af Erhvervsministeriet, så som lønkomensation, komensation for faste omkostninger og selvstændigordningen.

Figur 2
Udvikling i omsætning og beskæftigelse indenfor kulturerhvervene fra oktober 2019 – januar 2021
Enhed: Index

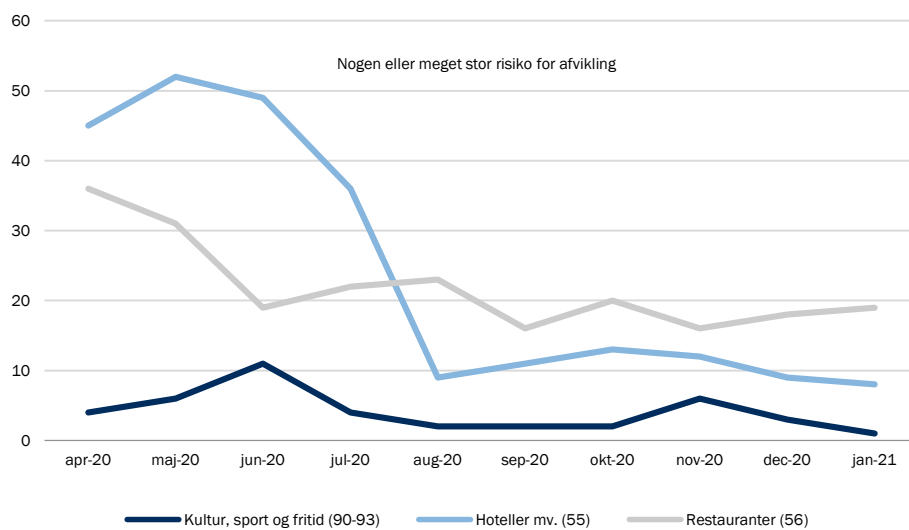
Anm.: Figuren inkluderer følgende branchekoder: 90 "Kreative aktiviteter, kunst og forlystelser", 91 "Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed", og 93 "Sport, forlystelser og fritidsaktiviteter".
De adspurgte virksomheder har svaret på om hhv. omsætning og beskæftigelse har været "uændret", "stigende" eller "faldende" i den pågældende periode. Nettotallet er et indikator-tal, der viser andelen i procent, som har svaret "stigende" minus andelen, som har svaret "faldende" til spørgsmålet.
Kilde: Statistikbanken.dk. Tabel KBS1

⁸ Kum.dk

Optimisme trods økonomiske udfordringer

Den reducerede omsætning efterlader kultur- og idrætssektoren i en uoverskuelig økonomisk situation, og rigtig mange aktører kæmper for overlevelse. En repræsentativ undersøgelse af kultur- og idrætssektoren viser dog, at aktørerne regner med at klare sig igennem den umiddelbare fremtid. Figur 3 viser, at kun 1 pct. svarer "nogen risiko" eller "meget stor risiko" til spørgsmålet: "Med den nuværende viden, hvad er risikoen for, at jeres virksomhed må afvikles i løbet af de næste tre måneder som følge af corona-virussen?". Det tilsvarende tal for restaurationsbranchen er 19 pct. Den dramatiske forskel i de to sektorer, som er nogenlunde lige hårdt ramt af restriktioner kan skyldes, at store dele af de adspurgte i kultur- og idrætslivet er delvist finansieret af offentlige tilskud. Det kan derfor være en pointe i sig selv, at der er store forskelle på tværs af sektoren i forhold til omsætningsnedgang og økonomisk udfordring – og ikke mindst strukturel eftervirkning af krisen på længere sigt.

Figur 3
Risiko i udvalgte brancher for at måtte afvikle i løbet af de næste 3 måneder som følge af COVID-19
Enhed: Procent

Anm.: Grafen viser antal procent, der har svaret "nogen risiko" eller "meget stor risiko" til spørgsmålet: "Med den nuværende viden, hvad er risikoen for, at jeres virksomhed må afvikles i løbet af de næste tre måneder som følge af corona-virussen?" Øvrige to svarmuligheder er "lille risiko" og "ingen risiko". I spørgsmålet bruges med vilje ordet "afvikle" i stedet for "konkurs" for at dække bredere. Branchekoder er angivet i parentes. På kulturområdet inkluderer figuren følgende branchekoder: 90 "Kreative aktiviteter, kunst og forlystelser", 91 "Biblioteker, arkiver, museer og anden kulturel virksomhed", 92 "Lotteri- og anden spillevirksomhed, og 93 "Sport, forlystelser og fritidsaktiviteter". Kilde: Danmarks Statistik. Ekstraordinære COVID19-spørgsmål, i forbindelse med de ordinære spørgsmål til Danmarks Statistiks konjunkturbarometre: <https://www.dst.dk/ext/3950484765/0/konjstat/Data-for-COVID19-spoergsmaal-inkl-historik--xlsx>

En forsvarlig genåbning af sektoren

Nedlukningen af kultur- og idrætslivet berører alle, både dem der normalt bruger kulturlivet; udøverne, der leverer det kulturelle og/eller sportslige indhold; og dem, der normalt holder dørene åbne for brugerne. Brugere er for en tid søgt andre steder hen, særligt til digitale platforme og ud i naturen og skal i forbindelse med en genåbning inviteres tilbage igen. Det er derfor altafgørende, at genåbningen sker differentieret på en sikker og forsvarlig måde, så brugerne føler sig trygge, og så kultur- og idrætslivets aktører ikke skal frygte en ny nedlukning. I forbindelse med en differentieret genåbning vil det derfor være relevant at inddrage studier af fx risici forbundet med deltagelse i kultur- og idrætsaktiviteter⁹. Her kunne den rådgivende ekspertgruppe bestående af eksperter fra kultur- og idrætssektoren, der foreslås andetsteds i rapporten, være til stor hjælp.

Hvordan ser en genåbning ud i udlandet?

Der tegner sig i februar 2021 et generelt billede af forlængelse af nedlukning ind i foråret 2021 med en række typer restriktioner, fra udgangsforbud til forsamlingsrestriktioner. Nogle europæiske lande har lempet udvalgte restriktioner fx på museumsområdet, men generelt synes konsekvenserne af covid-19 fortsat at præge kultur- og idrætslivet også i det tidlige forår i 2021. Der er dog samtidig eksempler på nye formater for aktiviteter, der udvikles på trods af de begrænsninger, som covid-19 har medført for kultur- og idrætslivet.

I USA, i staten New York, er der søsat en festival (NY PopsUp) over 100 dage med mere end 1.000 liveperformances i et offentligt/privat samarbejde. De mange events vil finde sted i offentlige og fortrinsvist udendørs lokationer i f.eks. undergrunden, fortove, parker, p-pladser mv. Bystyret i New York City har desuden med programmet 'Open Culture' givet tilladelse til en udvidet brug af det offentlige byrum. På større stadions og indendørs arenaer med plads til over 10.000 tilskuere tillades der fra d. 23. februar 2021 også afholdelse af sport og koncerter med op til 10 pct. af tilskuerkapaciteten. Der vil være krav om, at sikkerhedsplaner for arrangementer godkendes af sundhedsmyndighederne, og udover at holde afstand og bære mundbind, skal publikum kunne fremvise en negativ coronatest taget inden for 72 timer.

I Kina er der bl.a. indgået samarbejde mellem landets største producenter af indhold til web og kulturinstitutioner om udviklingen af nye formater for online aktiviteter. Der er bl.a. produceret online fællesudstillinger af museer, der har tiltrukket besøgende svarende til fem gange landets aktive brugere af mobile platforme. Desuden er der på online platforme udviklet nye, tværfaglige samarbejder indenfor f.eks. musik og kunst, sponsoreret af private firmaer¹⁰.

⁹ Data fra et ikke-peer reviewed tysk studie ([Covid-19 contagion via aerosol particles – comparative evaluation of indoor environments with respect to situational R-value, Kriegel & Hartmann, 2021](#)) viser eksempelvis, at SARS-CoV-2 infektionsrisikoen i indendørs teater, museum og opera ved brug af mundbind og med 30 % publikumsbelægning er halvt så stor som i et supermarked med mundbind. Studiet tager ikke højde for infektionsrisikoen forbundet med B.1.1.7.

¹⁰ Rapport: Den kinesiske kulturscene i lyset af pandemien, 0501.2021, af Eric Messerschmidt, direktør Det Danske Kulturinstitut i Beijing.

De største udfordringer

Nedenfor skitseres nogle af de væsentligste udfordringer for, kultur- og idrætslivet under nedlukningen – og der peges samtidig på nogle af de løsninger, som kan være med til at bane vejen for en forsvarlig genåbning af sektoren.

Forsamlingsforbud og restriktioner

Forsamlingsforbud og restriktioner som afstandskrav og arealkrav er gennemgående de største udfordringer for aktørerne, idet alle arrangører af publikumsrettede kultur- og idrætsaktiviteter og deltageraktiviteter som motionsevents, idrætsstævner og foreningsliv er afhængige af at kunne samle et større antal mennesker. Forsamlingsforbud og restriktioner har derfor medført betydelige begrænsninger og store økonomiske omkostninger for alle aktører.

Nogle aktører har bedre mulighed end andre for at udskyde eller afvikle begivenheder inden for kortere perioder end normalt. Den professionelle idræt har under særlige omstændigheder og i nogen grad mulighed for at ændre planlægningen og afvikle ligaer inden for kortere tid. For den professionelle idræt består udfordringen særligt i manglen på tilskuere. Aktører inden for sæsonafhængige brancher, som indhenter hele årets indtægt inden for en begrænset tidsramme, har som konsekvens af forsamlingsforbud og restriktioner måttet udskyde aktiviteter eller aflyse aktiviteter helt. Det gælder f.eks. arrangører af sommerens musikfestivaler, der ikke har kunnet gennemføre planlagte aktiviteter i 2020 og hvor planlægningen også er vanskelig for 2021. Arrangører af de store motionsevents har også måttet udskyde eller aflyse planlagte arrangementer.

For selvstændige kunstnere har forsamlingsforbud og restriktioner medført aflyste koncerter, udstillinger mv. For særligt debuterende kunstnere og unge talenter har det faldende aktivitetsniveau tillige haft stor betydning i kraft af manglende tilbud om eksponering. Også talentudviklingen i idrætten er stærkt påvirket. Mange unge talenter har ikke mulighed for at træne optimalt eller konkurrere, og man risikerer at tabe vigtige årgange af Danmarks kommende sportsstjerner.

Aktører som kulturhuse, museer, biografer og spillesteder har ligeledes mærket effekten af den begrænsede kapacitet og dermed det faldende indtægtsgrundlag, ligesom borgernes muligheder for gennem samskabelse at mødes i meningsfulde og fællesskabsskabende kulturelle sammenhænge er forsvundet. Flere aktører har afprøvet nye formater, fx har nogle spillesteder gennemført en lang række alternative aktiviteter under særligt nedlukningen i foråret 2020 (fx koncerter i naturen); nogle kulturhuse har udviklet nye borgernære onlineformater, der har forsøgt at skabe alternativer til de tabte fællesskaber. Desuden har både natur-, kultur- og kunstmuseerne udviklet nye formidlingstilbud i landskabet og i byrummet.

Aktørerne bag de helt store arrangementer (artister, arrangører, de største venues samt øvrige aktører) har været stort set afskåret fra enhver form for indtægt siden

marts 2020. Disse aktører forventer først noget tid ude i fremtiden at have udsigt til en genåbning i nævneværdig grad med reelle indtægter. For aktørerne bag de helt store arrangementer afhænger en genåbning således af, at man først lykkes med at overleve i ganske lang tid uden reel indtjening.

Disse aktørers eksistens beror derfor både på kompensations- og støttemuligheder, samt et sikkerhedsnet i form af fx underskudsgaranti eller en statslig forsikring, så arrangørerne bag de helt store arrangementer tør planlægge med risiko, når dette igen bliver muligt

De fleste aktører i sektoren oplever en stor nedgang aktivitetsniveau. For det medlems- og foreningsdrevne kultur/idræts- og foreningsliv er fastholdelse af medlemmer og frivillige tillige en udfordring i en tid uden aktivitet. Tal fra september 2020 viser, at hver femte af de aktive frivillige i idrætslivet før nedlukningen i marts 2020 endnu ikke var blevet aktive igen, mens hver fjerde af dem, der ikke var aktive før krisen primært dyrkede selvorganiseret sport og motion (særligt vandre-/gåture, fitness og løb) under krisen¹¹. De frivillige udgør en stor ressource for kultur-, idræts- og foreningslivet, og de frivillige er helt afgørende for, at der er gode tilbud i foreningerne, når der genåbnes.

Behov for løsninger til sikker genåbning

Den begrænsede publikums- og deltageraktivitet og som konsekvens heraf det faldende indtægtsgrundlag har skabt et presserende behov for at finde konkrete løsninger, der muliggør en tryk og sikker genåbning med så høj kapacitet og diversitet som muligt. Det kunne være en differentieret åbning, hvor der tages hensyn til de fysiske rammer og den sikkerhed, som aktørerne kan tilbyde; alt fra små formater i sikre rammer til en udrulning af superliga-modellen, hvor tilskuerpladser sektioneres før, under og efter kampe; det kunne være forsøg med antigentest eller etablering af et coronapas, der tilgodeser kultursektorens behov.

Usikkerhed om planerne for genåbning

Planlægningshorisonten er for mange aktører i sektoren forholdsvis lang, og det er derfor en udfordring, at udmeldinger om restriktioner og krav kommer med kort varsel. Kunstnere som f.eks. musikere og scenekunstnere er afhængige af at blive booket til opgaver; teatre kan ikke nedbringe omkostningerne ved at spille færre forestillinger eller spille med færre skuespillere; professionelle klubber, arrangører af større kultur- og idrætsevents og større venues har brug for tid til at planlægge og forberede sig på ændringer i kapacitet, herunder afholde nye udgifter som følge af krav og restriktioner. Dertil kommer, at flere aktører er afhængige af underleverandører og at kunne markedsføre aktiviteter i god tid mhp. salg af billetter.

Der tegner sig således et generelt billede af uafklarede risikoforhold omkring økonomi og aflysning, der betyder, at der nærmest ikke indgås forpligtende aftaler. I stedet skal publikum, udøvere og venues håndtere billetrefunderinger, aflysninger, udskydelser, hjælpepakker og risikovurderinger i forbindelse med hver forlængelse

¹¹ Idrættens Analyseinstitut, 2020

med dertil hørende ekstraudgifter. Der er brug for en kontinuerlig dialog mellem myndigheder, regering og kultur- og idrætssektorens aktører. En styrket dialog vil både sikre, at aktørerne kan planlægge, og at væsentlig viden og erfaring fra kultur- og idrætssektoren kan finde anvendelse hos myndighederne, når en genåbning skal finde sted.

Borgerne skal inviteres tilbage til kultur- og idrætslivet

Mange aktører har fundet på nye måder at tilbyde kultur- og idrætstilbud digitalt, idet de fysiske fællesskaber for en tid er forsvundet. De digitale tilbud har i mange tilfælde været tænkt som midlertidige løsninger og som supplement eller alternativ til de kendte formater fra ”tiden før corona”. I forbindelse med en genåbning skal borgerne inviteres ind i de fysiske rammer igen. Det kræver, at aktørerne i kultur- og idrætslivet tilrettelægger nye aktiviteter; tager initiativ og eksempelvis tager nye formater i brug. Aktørerne skal have mulighed for at booste aktivitetsniveauet, når de åbner dørene for borgerne igen. For at kunne gøre det, er der behov for en reel planlægningshorisont.

I forbindelse med en genåbning af kultur- og idrætslivet er det også vigtigt, at det bliver kommunikeret klart og tydeligt fra myndighedernes og politisk side, at det er vigtigt at komme ud og deltage i kultur- og idrætslivet igen. Der er behov for danskernes opbakning og støtte til kultur- og idrætslivet; der er behov for, at der igen bliver sat fokus på den betydning, kultur- og idrætslivet har for Danmark. En styrket og målrettet kommunikation fra både myndigheder og fra politisk niveau vil være et meget klart signal om, at kultur- og idrætslivet er parat til at byde borgerne velkommen tilbage.

Manglende salg og indtægter – negativ virkning på udbud og arbejdspladser

Sektoren bærer præg af en trængt økonomi i mange lag, fra den enkelte, udøvende kunstner, det enkelte museum, spillested eller biograf og til de store arenaer og stadions. Krisen har tydeliggjort hvordan kultur og idrætslivet er en mangfoldig sektor, hvor de forskellige aktører – artister, idrætsudøvere, arrangører, institutioner, distributører, publikum, venues og civilsamfund er gensidigt forbundne og afhængige af en sikring af hele værdikæden, hvis sektoren skal komme på fode igen. Eksempelvis udvikler de udøvende kunstnere indhold for egen regning, og eftersom ny indholdsproduktion afhænger af indtægter fra opgaver og projekter, kan det ved restriktioner blive svært at hente investeringen hjem igen. Et andet eksempel er bl.a. festivaler, koncerthuse, biografer, teatre, store arenaer og stadions, hvor begrænsninger i tilskuerantal først og fremmest betyder store tab af entreindtægter, food & beverage-salg og nedgang i merchandisesalg. Desuden er tilskuere på fx stadion en del af den værdi, der for den professionelle idræt gør, at sponsorer tegner kontrakter, og at TV indgår flerårige aftaler om direkte transmissioner. Sponsorer har tillige ikke mulighed for at gøre brug af de goder, der følger med sponsoraterne, fx brug af særlige billetter, bespisning o.a. ved sportsbegivenheder.

Genåbning med støtte – og med differentieret horisont

Der vil fortsat være brug for at støtte sektoren med puljer, hjælpepakker og kompensationsordninger under en genåbning. Særligt fordi aktørerne ikke blot skal indhente manglende salg og indtægter, men også balancere de ekstraudgifter, der vil være i forbindelse med en genåbning. Der vil være en opstartsperiode med begrænset aktivitetsniveau og tilskuerantal for en lang række af aktører, der først skal planlægge og forberede nye aktiviteter. Denne tidshorisont skal tænkes med i planerne for en økonomisk forsvarlig genåbning.

For arrangører og venues bag de allerstørste live-arrangementer – indendørs og udendørs – kan der være lange udsigter til, at en genstart overhovedet kan planlægges og dernæst finde sted. Aktørerne er fx afhængige af turnerende internationale artister, hvilket betyder, at en i praksis lang planlægnings- og salgsperiode først kan begynde, når den generelle smittesituation internationalt, herunder på tværs af de europæiske lande, er løst. Der er derfor i regeringens genåbningsplan brug for forståelse for de meget differentierede muligheder for – og udsigter til – genstart.

Der er mangel på viden og data

Den lange nedlukning har sat sine tydelige spor og har haft konsekvenser for aktører i kultur- og idrætslivet, men der er ikke et samlet billede af de konsekvenser, Covid 19 har for det publikumsrettede kultur- og idrætslivs aktører og brugere. Der er ingen systematisk indsamling af fælles data, der kan belyse, hvad der gør brugerne trygge eller utrygge; hvad der kan få brugerne til at bruge digitale platforme eller gå til udendørs arrangementer; hvordan nye målgrupper kan nås, og gamle målgrupper aktiveres i forbindelse med en genåbning. I lyset af covid-19 krisen og den lange nedlukning er der brug for indsamling og deling af data, så der etableres et større videngrundlag, der inkluderer viden om konsekvenserne for kulturbrancherne, virkningen af de implementerede hjælpepakker, dialog mellem myndigheder og sektorerne mv. Dermed kan aktører stå bedre rustet og imødegå behov både i forbindelse med en genåbning på kort sigt, men også på det længere sigt.

Manglende rettighedsmodel for digital omstilling

Mange aktører har under nedlukningen omstillet dele af deres aktiviteter til online visning via digitale platforme. På den måde kan de nå ud til de målgrupper, som nu ikke kan deltage fysisk i kulturtilbuddene. Fx har flere museer og kulturhuse omlagt meget af deres formidlingspraksis til digitale platforme og har derved kunnet udvikle nye tilbud.

En digital omstilling af livebranchen har dog givet problemer for særligt de optrædende kunstnere, da online visning ikke er understøttet af en rettighedsmodel. I flere tilfælde har visninger på f.eks. plejehjem, biblioteker, skoler osv. derfor været foretaget på midlertidige dispensationer, eller der har været tvivl om visningernes ophæng i en rettighedsmodel, og de mange nye online formater har derfor udfordret indtægtsgrundlaget for rettighedshaverne. Det er naturligvis positivt, at mange aktører har fundet nye, digitale platforme, hvor aktørerne har kunnet formidle indhold under nedlukningen, men den pludseligt voksende, digitale trafik

har samtidig peget på et udestående på tværs af brancher ift. klare aftaler og ret-tighedsmodeller for brug af indhold på online platforme.

Afrunding

Kultur- og idrætslivet lever, udvikler sig og udfolder sig i kraft af mødet med bor-gerne, og borgerne lever, udvikler sig og udfolder sig i kraft af mødet med kultur- og idrætslivet. Kultur- og idrætslivet har en stor betydning for borgernes sundhed og velvære. Det er her, der er mulighed for at mødes; det er her, der skabes fælles oplevelser.

Kultur- og idrætslivet er fundamentet i vores samfund og samtidig forudsætningen for, at vi som samfund kommer igennem krisen: det er kultur- og idrætslivet der kan samle, berige, bearbejde og dermed reparere de fællesskaber, som er blevet re- vet fra hinanden som en konsekvens af sundhedskrisen.

Året 2020 slog i den grad fast, at danskerne nyder og har brug for kulturens og idrættens fællesskaber. Genåbningen af kultur- og idrætslivet er en helt nødvendig forudsætning for samfundets genopretning og bevægelse igennem krisen.